

Discussienota Noord-Hollands Referendum

Naam fractie / indiener: **Forum voor Democratie**, Statenlid **Joyce Vastenhouw**

Naam commissie en datum: Economie, Financiën en Bestuur, 24 februari 2020

- Legt de volgende discussienota ter bespreking voor aan de Statencommissie en/of de portefeuillehouder: (Discussienota Noord-Hollands referendum)

Aanleiding

De samenleving stelt vraagtekens bij de huidige invulling van onze democratie– aan linker- én rechterzijde – de kloof tussen het bestuur en de inwoners van Noord-Holland is te groot. Inwoners van Noord-Holland voelen zich niet gehoord. Dat laat zich landelijk zien, maar ook steeds meer regionaal. Bijzonder – en hoopvol – aan deze situatie is dat deze onvrede leeft bij links én rechts. En dit is het moment om daar samen iets aan te doen. De afgelopen maanden hebben wij ervaren dat er zowel in de coalitie als oppositie steun is voor echte burgerparticipatie.

Het is goed als wij onze oren te luisteren leggen bij de inwoners, om niet een ballon te worden die iemands vingers ontglipt en steeds verder afdrijft; onbereikbaar en oncontroleerbaar.

Gelukkig hebben we in Noord-Holland een referendumverordening, want een directere vorm van democratie bestaat niet. Wij willen benadrukken dat het fantastisch is dat de PS-leden zich in 2018 hebben hardgemaakt om deze verordening voor elkaar te krijgen. De tweede verjaardag van dit mooie instrument vieren we dit voorjaar. Tal van voorbeelden, zoals Zwitserland, laten zien hoezeer een referendum een brug slaat tussen de mensen en de politiek.

Provinciaal referendum

Niettemin is er hoop! Niet iedereen zal zich er helemaal van bewust zijn, maar Noord-Holland heeft een mogelijkheid tot een referendum. Wij willen in deze tijden van politieke verdeeldheid meer aandacht geven aan ons provinciale referendum en we zijn blij dat de provincie het instrument meer bekendheid zal geven. Natuurlijk vinden wij directe democratie mega belangrijk, maar het gaat niet om ons. Het gaat om de mensen van Noord-Holland, het gaat om de politiek in brede zin, het gaat om vertrouwen in onszelf, in ons bestuur en het gaat om het respect dat wij durven te tonen aan diegenen voor wie wij hier allen zitten.

Ook zijn wij niet blind voor de werkelijk unieke kans die dit thema biedt voor samenwerking tussen links en rechts, op een onderwerp waarop niemand eigenlijk verdeeld kán zijn. Allemaal onderschrijven wij immers het fundament van het

westen: de democratie. Juist daarom is Forum voor Democratie op het moment bezig met het vergroten van de aandacht voor het provinciale referendum, en het stimuleren en optuigen van initiatieven die hiertoe kunnen leiden.

Belemmeringen in de huidige verordening

De Noord-Hollandse referendumverordening lijkt veel op de (in 2018 ingetrokken) Wet Raadgevend Referendum. De huidige verordening kent echter een aantal onwerkbare passages. Zoals gezegd, over drie maanden, in mei, viert de referendumverordening haar tweejarige verjaardag en tot op heden is er helaas nog geen gebruik van de verordening gemaakt. Wij constateren dat uit onderzoeken blijkt dat de samenleving weinig vertrouwen heeft in de politiek. En juist in deze woelige tijden van grote politieke onderwerpen hebben de inwoners van Noord-Holland meer behoefte aan een referendum dan ooit.

Dat de verordening niet gebruikt is heeft dan ook niet zozeer te maken met onwil, maar onder andere met drie knelpunten in de verordening die wij, samen met jullie – de andere leden van PS – graag zouden willen bespreken, en daarbij willen bezien of er wellicht ruimte is voor verbetering van de verordening.

Het gaat om deze drie knelpunten:

1. Het referendum is beperkt tot besluiten van PS. Drie dagen vóórdat PS zo'n besluit neemt moet er een kennisgeving gedaan worden.¹ Deze eis geldt

---

¹ Artikel 10 Referendumverordening Noord-Holland.

terwijl de gedetailleerde agenda pas twee weken van tevoren gepubliceerd wordt, en de strategische agenda – zoals iedereen weet – erg beperkt is. Dit is in de praktijk vrijwel onmogelijk. Juist op dit punt verschilt de provinciale verordening dan weer van de wet op het raadgevend referendum, waarin twee weken ná een besluit een kennisgeving gedaan kon worden.

2. De verordening vereist voor een inleidend verzoek de handtekeningen van 10.000 kiesgerechtigden in de provincie Noord-Holland.^{2 3} Het landelijk referendum vereiste ook een drempel van 10.000, op de kiesgerechtigde bevolking van het hele land.
3. De uitkomstdrempel van 30% zaait mogelijk verwarring.⁴ PS kan immers zelf besluiten wat het doet met een uitslag, terwijl de verordening nu een andere indruk geeft.

Deze drie punten maken dit instrument in de praktijk niet echt werkbaar. Wij willen dan ook, samen met jullie, de verordening evalueren en spreken over mogelijke verbeterpunten zoals: a) een *relatieve* kiesdrempel, die in verhouding staat tot het inwonertal van de provincie; b) de mogelijkheid tot het indienen van een kennisgeving tot twee weken ná een besluit; en c) het evalueren van de 30% uitkomstdrempel. Deze drie punten nemen we graag onder de loep, om zo uitvoering te geven aan het veelbesproken thema van burgerparticipatie. We zijn tevens benieuwd of er punten in staan die u opvallen. Laten we aan de bevolking

---

² Artikel 14 Referendumverordening Noord-Holland.

³ Bron: kiesgerechtigden Noord-Holland.

⁴ Artikel 4 Referendumverordening Noord-Holland.

bewijzen dat ook de huidige gekozen partijen kunnen samenwerken om goede doelen te bereiken, en dat we op een thema als democratie níet verdeeld (kunnen) zijn.

Het behandeldoel

Welke politieke vraag wil de indiener aan de orde stellen: de vraag naar een evaluatie van de huidige referendumverordening.

Wat vraagt de indiener aan de andere fracties (de commissie, de portefeuillehouder): de indiener (mevr. Vastenhouw) nodigt uit tot een open en constructief dialoog. In latere instantie biedt de uitkomst mogelijk ruimte tot verbetering.